

Nr 27.

Ankom till riksdagens kansli den 21 april 1928 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändring i vissa delar av lagen den 17 juni 1916 (nr 235) om försäkring för olycksfall i arbete, dels ock i ämnet väckt motion.

Genom en den 4 januari 1928 dagtecknad proposition, nr 5, vilken hänvisats till lagutskott och behandlats av andra lagutskottet, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll, föreslagit riksdagen att antaga följande förslag till

Lag

om ändring i vissa delar av lagen den 17 juni 1916 (nr 235) om försäkring för olycksfall i arbete.

Häri genom förordnas, att 37 § i lagen den 17 juni 1916 om försäkring för olycksfall i arbete skall upphöra att gälla samt att 6, 10 och 35 §§ i samma lag, av vilka 6 och 35 §§ senast ändrats genom lag den 18 juni 1926 (nr 215), skola i nedan angivna delar erhålla följande ändrade lydelse:

6 §.

Har arbetare skadats till följd av olycksfall i arbetet, skall på grund av försäkringen till honom i ersättning utgivas:

1) om olycksfallet medfört sjukdom, som förorsakat förlust eller nedsättning av arbetsförmågan:

a) så länge sjukdomen varar: erforderlig läkarvård jämte läkemedel och andra till arbetsförmågans höjande eller eljest till lindrande av menliga följder av olycksfallet nödiga särskilda hjälpmedel, såsom kryckor, enklare konstgjorda lemmar, glasögon och dylikt;

b) under förutsättning att sjukdomen varat mer än tre dagar efter dagen för olycksfallet och att arbetsförmågan nedsatts med minst en fjärdedel, från och med dagen efter sistnämnda dag och så länge sjukdomen varar: sjukpenning för varje dag, utgörande vid förlust av arbetsförmågan ett belopp, bestämt i förhållande till den skadades årliga arbetsförtjänst på sätt nedan anges (hel sjukpenning), och vid nedsättning av arbetsförmågan det lägre belopp, som svarar mot nedsättningen; skolande hel sjukpenning utgå med följande belopp, nämligen: — — — fem kronor 50 öre;

2) om olycksfallet, efter upphörande av därav förorsakad sjukdom, medfört under längre eller kortare tid bestående förlust eller nedsättning av arbetsförmågan:

- a) livränta under — — — en tiondel;
- b) sådan behandling — — — av arbetsförmågan.

På därom — — — gällande beräkningsgrunder.

Kan vid — — — den skadade.

På grund — — — av arbetsförmågan.

10 §.

Försäkringsinrättning, i vilken den skadade enligt 4 § är försäkrad, äger rätt att när helst och under så lång tid, sådant finnes lämpligt, bereda honom vård å sjukvårdsanstalt. Den skadade må dock ej utan sitt medgivande intagas å sjukvårdsanstalt, såvida ej skadan, enligt läkares intyg, kräver vård å sådan anstalt.

Har den — — — högst hälften.

Försäkringsinrättning äger — — — dylik anstalt.

35 §.

Arbetsgivare vare berättigad att i riksförsäkringsanstalten försäkra dels annan arbetare än i denna lag avses för olycksfall i arbete, dels ock i anstalten försäkrad arbetare för olycksfall utom arbete. Sådan försäkring må ock av bolag, som i 4 § avses, meddelas delägares arbetare.

Har försäkring — — — till efterrättelse.

Avtal om — — — än anstalten.

Vad i — — — samma värde.

Har anstalten — — — livräntan övertagits.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1929; dock skall anspråk, som grundas å olycksfall, vilket inträffat därförinnan, bedömas enligt äldre lag.

Beträffande de skäl, som ligga till grund för ifrågavarande lagförslag, får utskottet, i den mån redogörelse därför icke lämnas här nedan, hänvisa till propositionens innehåll.

I samband med denna proposition har utskottet förehaft till behandling en i anledning av densamma väckt motion, nr 217 i första kammaren av herrar *von Sydow* och *Widell*.

I motionen har föreslagits, att riksdagen för sin del måtte bifalla det ovan intagna förslaget om ändring i vissa delar av olycksfallsförsäkringslagen med följande ändringar och tillägg:

»*Ingress.* Härigenom förordnas, att 37:e § i lagen den 17 juni 1916 om

försäkring för olycksfall i arbete skall upphöra att gälla samt att 6:e, 10:e, 16:e och 35:e §§ i samma lag — — — lydelse:

6:e §. Har arbetare skadats till följd av olycksfall i arbetet, skall på grund av försäkringen till honom i ersättning utgivas:

1) om olycksfallet medfört sjukdom, som förorsakar förlust eller nedsättning av arbetsförmågan:

a) erforderlig läkarvård jämte läkemedel — — — glasögon och dylikt.

b) sjukpenning för varje dag utgörande vid förlust av arbetsförmågan ett belopp bestämt i förhållande till den skadades årliga arbetsförtjänst på sätt nedan angives (hel sjukpenning), och vid nedsättning av arbetsförmågan det lägre belopp, som svarar mot nedsättningen, dock att sjukpenning ej utgår under de fyra första dagarna efter olycksfallet, dagen för olycksfallet inräknad, och ej heller utgår, där ej arbetsförmågan blivit nedsatt med minst en fjärdedel; skolande hel — — — fem kronor 50 öre;

2) = Kungl. propositionen.

10:e § = Kungl. propositionen.

16:e §. Såsom bidrag — — — motsvarande 5 procent av försäkringsavgiften beräknad utan hänsyn till avdrag, som i 11:e § omförmäles.

Försäkringsbolag, som i 4:e § avses, är dock skyldigt att till statsverket erlägga bidrag till bestridande av nämnda omkostnader. Bidraget erlägges för varje räkenskapsår efter årets utgång på tid och sätt som av Konungen bestämmes med belopp motsvarande en och en halv procent av summan av försäkringsavgifterna — — — försäkringar.

Övriga omkostnader — — — är stadgat.

35:e § = Kungl. propositionen.

Övergångsbestämmelserna = Kungl. propositionen.»

I fråga om vad motionärerna anfört till stöd för sitt förslag får utskottet hänvisa till motionen.

Över motionen har utskottet i den ordning, § 46 riksdagsordningen föreskriver, begärt yttrande av försäkringsrådet och riksförsäkringsanstalten. De yttranden, som i anledning härav kommit utskottet tillhanda från nämnda myndigheter, äro såsom bilagor fogade vid detta utlåtande; och hänvisar utskottet till desamma.

Med *karenstid* förstås i allmänhet inom olycksfallsförsäkringen en viss kortare eller längre tid efter olycksfallets inträffande, varunder ingen eller blott reducerad ersättning utgår till den skadade. Inom den svenska sociala olycksfallsförsäkringen har emellertid detta begrepp numera fått en något annan innebörd. Här avser nämligen karenstiden den tid av 35 dagar närmast efter olycksfallet, varunder sjukersättning visserligen icke utgår från vederbörande försäkringsinrättning på grund av den obligatoriska försäkringen, men under vilken tid den skadades arbetsgivare är skyldig att direkt utgiva dylik ersättning i enlighet med härför givna bestäm-

Karenstiden.

Nu gällande bestämmelser.

meler. Från denna skyldighet kan han emellertid befria sig genom att frivilligt taga försäkring för nämnda tid.

Nu gällande bestämmelser rörande karenstiden finnas i 6, 35 och 37 §§ i lagen den 17 juni 1916 (nr 235) om försäkring för olycksfall i arbete. I 6 § föreskrives sålunda, att då arbetare skadats till följd av olycksfall i arbetet, skall på grund av den jämlikt lagen gällande försäkringen till honom i ersättning utgivas bland annat erforderlig läkarvård jämte läkemedel och särskilda hjälpmedel ävensom på visst sätt bestämd daglig sjukpenning, allt under förutsättning att olycksfallet medfört sjukdom, som förorsakat förlust eller nedsättning av arbetsförmågan under mera än 35 dagar efter dagen för olycksfallet. Nämnda förmåner utgivas fr. o. m. den trettiosjätte dagen och så länge sjukdomen varar. Vidare har i lagens 37 § stadgats bland annat att, intill dess särskild lag om sjukförsäkring må varda genomförd, arbetare, som i lagen avses, äger vid sjukdom, som förorsakats av olycksfall i arbete, under de 35 första dagarna efter dagen för olycksfallet, så länge sjukdomen varar, samt beträffande erforderlig läkarvård och läkemedel jämväl under sistnämnda dag, av arbetsgivaren erhålla ersättning enligt de i 6 § angående ersättning vid sjukdom stadgade grunder, dock att den dagliga sjukpenningen utgår efter särskilda grunder, och att sjukpenning ej utgår, med mindre sjukdomen varat under mer än tre dagar efter dagen för olycksfallet. Genom stadgande i lagens 35 § har tillfälle beretts arbetsgivare bland annat att i riksförsäkringsanstalten eller ömsesidigt bolag, som avses i lagen, försäkra arbetare för olycksfall i arbete i fråga om den i 6 § omförmälda tid, under vilken sjukpenning från försäkringsinrättningen ej utgår. Kan den skadade, på grund av arbetsgivarens obestånd eller av annan anledning, ej utfå ersättningen, utgives densamma i arbetsgivarens ställe av den försäkringsinrättning, i vilken dennes arbetare eljest äro försäkrade enligt lagen; och äger försäkringsinrättningen av arbetsgivaren söka åter vad sålunda utgivits.

Historik. Enligt lagen den 5 juli 1901 (nr 39 s. 1) angående ersättning för skada till följd av olycksfall i arbete, vilken lag stadgade skyldighet för arbetsgivare inom vissa verksamhetsområden att utgiva ersättning till arbetare, som skadats genom olycksfall i arbetet, omfattade denna ersättningskyldighet icke gottgörelse för sjukdom eller invaliditet under de 60 första dagarna efter olycksfallet.

Ålderdoms-
försäkrings-
kommittén. I ålderdomsförsäkringskommitténs år 1915 framlagda förslag till lag om försäkring för olycksfall i arbete, vilket avsåg bl. a. införande av obligatorisk olycksfallsförsäkring för envar, som mot avlöning användes till arbete för annans räkning, föreslogs, att sjukpenning skulle utgå redan fr. o. m. dagen efter olycksfallet, dock under förutsättning att sjukdomen varat mer än 3 dagar efter dagen för olycksfallet. Enligt förslaget skulle

den skadade även fr. o. m. dagen för olycksfallet och därefter, så länge sjukpenning utginge, erhålla erforderlig läkarvård jämte läkemedel, inberäknat andra till arbetsförmågans höjande nödiga hjälpmedel.

I den proposition (nr 111) med förslag till lag om försäkring för olycksfall i arbete m. m., vilken framlades för 1916 års riksdag, var i jämförelse med kommittéförslaget beträffande karenstiden den ändringen vidtagen, att en karenstid av fyra dagar, dagen för olycksfallet inräknad, införts, under vilken tid sjukpenning icke skulle utgå till den skadade, även om sjukdomen varade under längre tid än nämnda antal dagar. Denna ändring hade vidtagits närmast i anledning av en av riksförsäkringsanstalten framförd anmärkning på denna punkt. I sitt utlåtande över kommittéförslaget hade nämligen anstalten framhållit, att det kunde vara att befara, att med den av kommittén föreslagna bestämmelsen en skadad, som i verkligheten varit hindrad arbeta i en, två eller tre dagar efter olycksfallsdagen, frestades göra allt för att anses sjuk å fjärde dagen, då han ju skulle erhålla sjukpenning för fyra dagar, under det han eljest icke erhöle någon kontant ersättning alls.

Beträffande läkarvård jämte läkemedel och andra hjälpmedel åt skadad arbetare innehöll propositionen inga särskilda tidsbegränsningar.

Rörande karenstiden väcktes två motioner vid nämnda riksdag. I en motion av herr von Sydow (I:110) föreslogs att tillvidare och intill dess en obligatorisk sjukförsäkring bleve införd i vårt land en omedelbar ersättningsplikt för arbetsgivarna i stället för den föreslagna försäkringsplikten måtte införas för tiden fr. o. m. den femte t. o. m. den sextionde dagen efter olycksfallet. I en annan motion av herr Eriksson i Grängesberg (II:275) förordades ålderdomsförsäkringskommitténs ovan omnämnda förslag.

Ärendet remitterades till särskilt utskott, som i sitt utlåtande, nr 1, förklarade sig icke kunna biträda de i nämnda motioner framlagda förslagen, utan beträffande karenstiden anslöt sig till propositionen.

Första kammaren biföll det i herr von Sydows motion framlagda förslaget, under det att andra kammaren biföll utskottets förslag. I det förslag till sammanjämkning av kamrarnas olika synpunkter, som därefter av utskottet framlades, föreslogs en tid av 35 dagar utöver dagen för olycksfallet, under vilken ersättning icke skulle utgå från försäkringsinrättningen, varemot ersättning från arbetsgivaren föreslogs skola utgå fr. o. m. första dagen efter dagen för olycksfallet, under förutsättning att sjukdomen varat mer än tre dagar efter sistnämnda dag. Vad utskottet sålunda föreslagit bifölls av riksdagen.

Förslag till karenstidens borttagande har sedermera vid upprepade tillfällen framförts såväl inom som utom riksdagen.

Förslag 1920. I en av riksförsäkringsanstalten den 10 januari 1920 till Kungl. Maj:t avlåten skrivelse angående förenklingar i avseende å ämbetsverket åliggande uppgifter m. m. hemställde anstalten bl. a., att obligatorisk försäkring för karenstiden måtte införas för alla s. k. mindre arbetsgivare, d. v. s. sådana, hos vilka i regel under året vore anställda högst sju tjänare eller andra arbetare. Socialförsäkringskommittén avstyrkte i utlåtande den 29 januari 1921 detta förslag under framhållande, att förslaget skulle komma att medföra ökade utgifter för statsverket samt att frågan om karenstidens borttagande på det intimaste sammanhänge med frågan om införande av obligatorisk sjukförsäkring och därför borde lösas i samband med behandlingen av sistnämnda fråga. Förslaget föranledde icke heller någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

*1924 års
riksdag.*

I en av herrar Gardell och Karlström vid 1924 års riksdag väckt motion (II:72) framfördes ånyo det i ålderdomsförsäkringskommitténs betänkande framlagda förslaget, att sjukpenning skulle utgå från försäkringsinrättningen från och med första dagen efter olycksfallet, under förutsättning att sjukdomen varat mer än tre dagar efter olycksfallsdagen. Vid samma riksdag föreslogs i lika lydande motioner av herr Ljunggren (I:183) samt av herr Eriksson i Grängesberg m. fl. (II:193), att registrerad sjukkasse skulle efter tillstånd av tillsynsmyndigheten äga rätt att meddela försäkring för karenstiden. Såsom villkor för en dylik anordning borde enligt motionärernas mening uppställas, att riksförsäkringsanstalten bleve ensam bärare av den obligatoriska olycksfallsförsäkringen.

I enlighet med hemställan från andra lagutskottet i dess över motionen avgivna utlåtande, nr 25, anhöll riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t, att Kungl. Maj:t måtte vid den fortsatta behandlingen av berörda spörsmål å socialförsäkringens område, under iakttagande av behovet av enhetlighet i organisationshänseende, beakta de i omförmälda motioner framförda förslagen i förening med innehållet i vissa över motionerna avgivna yttranden.

*Besparings-
kommittén
1925.*

I sitt den 19 februari 1925 avgivna betänkande med utredning och förslag angående socialförsäkringens organisation föreslog besparingskommittén en begränsning av karenstiden till 14 dagar, under vilken tid arbetsgivarna skulle hava att själva utgiva sjukersättning till de skadade. Kommittén förmäde sig anse, att sjukkasseväsendets tillsynsmyndighet borde kunna lämna sjukkasse rätt att giva särskild försäkring för den av kommittén föreslagna karenstiden.

*Sakkunniga
år 1925.*

I det på grundval av besparingskommitténs betänkande uppgjorda utkast till lag om försäkring för olycksfall i arbete, som utarbetades inom socialdepartementet med biträde av två år 1925 tillkallade sakkunniga, vidtogs icke någon förändring i nuvarande bestämmelser beträffande den

tid, under vilken sjukersättning över huvud skall utgå. Däremot innebar de sakkunnigas förslag ett borttagande av den nuvarande karenstiden, varigenom sjukersättning skulle komma att allt ifrån olycksfallet utgivas av försäkringsinrättningen.

I de yttranden, som avgåvos av den inom socialdepartementet år 1925 tillsatta nämnden för granskning av bland annat omförmälda utkast till olycksfallsförsäkringslag, framställdes beträffande förslaget om karenstidens borttagande icke någon erinran. *Granskningsnämnden år 1925.*

Sedan de sakkunnigas utkast inom socialdepartementet gjorts till föremål för ny bearbetning, framlade Kungl. Maj:t vid 1926 års riksdag genom proposition (nr 109) förslag till bland annat lag om försäkring för olycksfall i arbete. Förslaget innebar vittgående förändringar i fråga om såväl olycksfallsförsäkringens organisation som dess materiella bestämmelser. Enligt detsamma skulle försäkringen äga rum i en för omhändertagandet därav särskilt bildad, för hela riket gemensam försäkringsanstalt, riksförsäkringsanstalten. Förslaget innebar vidare, att föreskrifterna rörande karenstiden skulle borttagas. Departementschefen erinrade härvid i den framlagda propositionen, hurusom redan vid tillkomsten av gällande lag betonats, att bestämmelserna om karenstid skulle vara av provisorisk art. Sjukersättningen skulle vidare enligt förslaget redan från tiden för olycksfallet omfattas av den obligatoriska försäkringen och sålunda alltid utgå från försäkringsinrättningen. Genom två andra till samma riksdag avlåtna propositioner, den ena (nr 113) med förslag till lag angående ändring i vissa delar av lagen den 4 juli 1910 om sjukkassor och den andra (nr 117) angående anslag till sjukkasseväsendets befrämjande, föreslogs en reformering av det statsunderstödda frivilliga sjukkasseväsendet. *1926 års riksdag.*

Andra särskilda utskottet, som förehade propositionerna och i anledning av desamma väckta motioner till förberedande behandling, uttalade, att frågan om karenstiden syntes nära sammanhänga med organisationsfrågan. Då utskottet icke ansett sig kunna biträda det framlagda organisationsförslaget, ansågo sig utskottet icke berett, att med nuvarande organisation förorda förslaget om karenstidens borttagande. Enär emellertid enligt utskottets mening starka skäl anförts för ett borttagande eller en begränsning av karenstiden, syntes en ytterligare utredning i frågan böra företagas och förslag i ärendet föreläggas 1927 års riksdag. Riksdagen godkände utskottets förslag, och skrivelse i ärendet blev avlåten till Kungl. Maj:t.

Vid 1927 års riksdag väcktes av herr Spångberg m. fl. en motion (II : 106), avseende bl. a. borttagande av karenstiden. *1927 års riksdag.*

Andra lagutskottet, dit motionen hänvisats, erinrade i sitt utlåtande, att chefen för socialdepartementet i ett interpellationssvar vid nämnda

riksdag meddelat, att, även om riksdagen skulle i huvudsak avslå en till riksdagen avlämnad proposition om sjukkasseväsendet, departementschefen likväl ämnade låta frågan om borttagande av karenstiden underkastas ny beredning och prövning. Vid detta förhållande ansåg utskottet anledning icke föreligga för riksdagen att på grund av motionen vidtaga åtgärd i ärendet. Riksdagen godkände utskottets utlåtande.

De ömsesidiga bolagens förvaltningsbidrag.

Nu gällande bestämmelser.

Bestämmelserna rörande de ömsesidiga bolagens förvaltningsbidrag återfinnas i 16 § olycksfallsförsäkringslagen. Nämda lagrum har enligt lag den 23 maj 1924 följande lydelse:

Såsom bidrag till bestridande av omkostnaderna för försäkringsrådets och riksförsäkringsanstaltens verksamhet skall för varje försäkring i riksförsäkringsanstalten till statsverket erläggas tilläggsavgift med belopp, motsvarande fem procent av försäkringsavgiften, beräknad utan hänsyn till avdrag, som i 11 § omförmäles.

Försäkringsbolag, som i 4 § avses, är ock skyldigt att till statsverket erlägga bidrag till bestridande av nämnda omkostnader. Bidraget erlägges för varje räkenskapsår efter årets utgång på tid och sätt, som av Konungen bestämmes, med belopp, motsvarande tre procent av summan av försäkringsavgifterna, beräknade utan hänsyn till avdrag, som i 11 § omförmäles, för de i bolaget under räkenskapsåret tagna försäkringar.

Övriga omkostnader för försäkringsrådets och riksförsäkringsanstaltens verksamhet bestridas av statsmedel, dock att i fråga om kostnaderna för förvaltningen av den i 19 § omförmälda fond gäller vad därom särskilt är stadgat.

Historik.

Frågan om bidragen och tilläggsavgifterna till bestridande av försäkringsrådets och riksförsäkringsanstaltens omkostnader jämte därmed sammanhängande spörsmål hava upprepade gånger varit föremål för behandling.

Kommittén för socialförsäkringens organisation 1921.

I skrivelse till Kungl. Maj:t den 29 januari 1921 hade kommittén för socialförsäkringens organisation bl. a. föreslagit, att i fråga om arbetsgivarnas bidrag till försäkringsrådets och riksförsäkringsanstaltens förvaltningskostnader för närvarande endast ett återställande måtte ske av den vid olycksfallsförsäkringslagens antagande förutsatta proportionen mellan arbetsgivarnas och det allmännas utlägg för bestridande av ifrågasvarande kostnader, så att statsverket finge vidkännas ungefär hälften av samma kostnader och arbetsgivarna med undantag av staten såsom arbetsgivare återstående delen därav, samt att för vinnande av berörda syfte sådan ändring måtte vidtagas i fråga om 16 § i lagen, att dels det bidrag i förevarande avseende, som i form av tilläggsavgifter nu utginge från de arbetsgivare, vilkas arbetare vore försäkrade i riksförsäkringsanstalten, förhöjdes, så att detsamma jämte det för samma ändamål från de ömsesidiga bolagen utgående bidrag kunde antagas väsentligen motsvara hälften av försäkringsrådets och riksförsäkringsanstaltens förvaltningskostnader, dels ock sådan förändrad form för utgående av förstnämnda förvaltnings-

kostnadsbidrag stadgades, att detsamma för varje försäkring beräknades med hänsyn till den förvaltningskostnad, försäkringen antoges komma att föranleda, och tillades nettoförsäkringsavgiften, så att arbetsgivaren sålunda påfördes en bruttoförsäkringsavgift, utgörande summan av nettoavgiften och avgiftstillägget.

Inom kommittén hade på denna punkt skiljaktiga meningar anförts. En ledamot av kommittén hade sålunda tillstyrkt en ytterligare förhöjning i förvaltningsavgifterna för de arbetsgivare, som hade försäkring i riksförsäkringsanstalten, så att dessa avgifter jämte de ömsesidiga bolagens bidrag kunde antagas motsvara försäkringsrådets och riksförsäkringsanstaltens samfällda förvaltningskostnader. En annan ledamot åter av kommittén hade föreslagit, att det i 16 § av olycksfallsförsäkringslagen omförmälda förvaltningsbidraget måtte vid försäkring i riksförsäkringsanstalten bestämmas till 10 procent av försäkringsavgiften, dock att för arbetsgivare, som själv svarade för samtliga understöd, bidraget fortfarande skulle utgå med endast 5 procent.

Vid 1923 års riksdag väcktes inom andra kammaren en motion, nr 47, av herr af Ekenstam, däri bland annat hemställdes, att de ömsesidiga bolagen måtte helt befrias från skyldighet att erlægga bidrag till riksförsäkringsanstaltens förvaltningskostnader samt att bolagens bidrag till försäkringsrådets verksamhet måtte begränsas till högst en procent av försäkringsavgifterna.

1923 års
riksdag.

I sitt över motionen avgivna utlåtande, nr 12, hemställde andra lagutskottet, att motionen icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda och anförde till stöd härför följande:

Enligt vad utskottet inhämtat, hava de i förenämnda kommittés utlåtande innefattade förslagen ännu ej varit föremål för beslut av Kungl. Maj:t och är någon proposition med anledning av samma förslag icke heller att förvänta till innevarande riksdag. Då det av motionären i nu förevarande del framställda förslaget om ändringar i olycksfallsförsäkringslagen icke lämpligen låter sig upptaga till prövning fristående från de förslag i samma och närliggande spörsmål, som innefattas i förenämnda kommittés ovan berörda utlåtande, samt sistnämnda förslag ännu äro på Kungl. Maj:ts prövning beroende, finner utskottet motionen i denna del ej lämpligen böra till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Utskottets avstyrkande hemställan godkändes av riksdagens båda kamrar.

Vid 1924 års riksdag väcktes inom andra kammaren en motion, nr 73, av herr Gardell, däri hemställdes, att det i 16 § olycksfallsförsäkringslagen omförmälda förvaltningsbidraget måtte vid försäkring i riksförsäkringsanstalten bestämmas till tio procent av försäkringsavgiften, dock att för arbetsgivare, som själv svarade för samtliga understöd, bidraget fortfarande skulle utgå med endast fem procent.

1924 års
riksdag.

I sitt över motionen avgivna utlåtande, nr 24, anförde andra lagutskottet,

efter att hava lämnat en redogörelse för det av kommittén för socialförsäkringens organisation i ämnet avgivna betänkandet samt för vissa däröver avgivna yttranden:

Enligt vad utskottet inhämtat har det av kommittén för socialförsäkringens organisation den 6 december 1922 avlämnade utlåtandet med förslag till anordningar för nedbringande av riksförsäkringsanstaltens och pensionsstyrelsens administrationskostnader med de i samma utlåtande reservationsvis framförda särmeningar ännu icke i nu förevarande del varit föremål för ståndpunktstagande från Kungl. Maj:ts sida.

Den ovan lämnade redogörelsen åskådliggör, huru vitt skiftande meningarna i förevarande fråga äro samt det nära samband densamma äger med det sedan länge omstridda spørsmålet om lämpligaste sättet för den obligatoriska olycksfallsförsäkringens handhavande genom statligt eller enskilda organ och i händelse av bådaderas användning om avvägandet dem emellan.

Nämnda spørgsmål, vilket å sin tid hänskjutits till en numera tillsvidare avbruten kommittéutredning, är, enligt vad utskottet erfarit, f. n. under ingående överbäggande av den av Kungl. Maj:t den 1 sistlidne september tillsatta kommittén med uppdrag att verkställa utredning och avgiva förslag angående åtgärder för vinnande av besparingar i statsförvaltningen (statens besparingskommitté).

Att under sålunda angivna förhållanden riksdagen skulle på grund av förevarande motion taga ståndpunkt till det nu ifrågavarande, i förenämnda kommittéutlåtande reservationsvis framförda förslaget finner utskottet ej vara att tillråda.

Utskottets hemställan om avslag å motionen bifölls av riksdagens kamrar.

1926 års
riksdag.

Vid 1926 års riksdag framställdes i motionerna nr 194 i första kammaren av herr Fehr och nr 187 i andra kammaren av herrar Björkman och af Ekenstam förslag om höjning av de ovan berörda tilläggsavgifterna för riksförsäkringsanstaltens försäkringstagare från fem till femton procent av försäkringsavgiften.

I yttrande över motionerna framhöll försäkringsrådet, att en höjning av denna art icke borde företagas utan en närmare utredning av de förhållanden, som ägde betydelse för detta spørgsmål. Även riksförsäkringsanstalten avstyrkte i avgivet utlåtande det framställda förslaget och framhöll såsom skäl härför, att ett genomförande av den föreslagna höjningen skulle medföra, att de större arbetsgivarna vid försäkring i riksförsäkringsanstalten skulle vidkännas en förvaltningskostnad, som i många fall överstege den verkliga.

I sitt i ärendet avgivna utlåtande, nr 1, avstyrkte andra särskilda utskottet motionerna under åberopande av de båda ämbetsverkens uttalande.

Utskottets hemställan om avslag å motionerna bifölls av riksdagen.

Innebörden
av den före-
liggande pro-
positionen.

I den nu ifrågavarande propositionen föreslås upphävande av gällande särbestämmelser rörande karenstiden och införande av obligatorisk försäkring av arbetare även för den första sjuktiden efter olycksfall. För-

slaget innebär till en början den ändringen i 6 § i olycksfallsförsäkringslagen, sådan paragrafen lyder enligt lagen den 18 juni 1926, att de i nämnda lagrum stadgade, på grund av försäkring enligt lagen utgående förmånerna av läkarvård, läkemedel och särskilda hjälpmedel åt arbetare, som skadats till följd av olycksfall i arbete, skola utgå så länge av olycksfallet förorsakad sjukdom varar, således allt ifrån det olycksfallet inträffade och även vid helt kortvarig sjuktid, samt vidare att sjukpenning till den skadade skall, efter de beräkningsgrunder, som redan nu äro i 6 § stadgade, utgå fr. o. m. dagen efter olycksfallsdagen och så länge sjukdomen varar, dock under förutsättning att sjukdomen varat mer än tre dagar efter olycksfallsdagen. Säsom en följd av ändringarna i 6 § har den nu i 10 § förekommande erinran om den i 6 § 1) omförmälda tid ansetts böra utgå. Vidare har 35 § undergått ändring på det sätt, att ur lagrummet borttagits stadgandet om möjlighet för arbetsgivare att försäkra arbetare för olycksfall i fråga om den nuvarande karenstiden. Slutligen har föreslagits, att stadgandet i 37 § om arbetsgivares direkta ersättningsplikt under karenstid skall upphöra att gälla. De föreslagna ändringarna äro avsedda att träda i kraft den 1 januari 1929. Anspråk, som grundas å olycksfall, vilket inträffat dessförinnan, föreslås skola bedömas enligt äldre lag. Någon ändring av 16 § ifrågasättes icke.

I motionen I: 217 yrkas sådan ändring i Kungl. Maj:ts förslag beträffande 6 § i olycksfallsförsäkringslagen, att sjukpenning ej skall utgå under de fyra första dagarna efter olycksfallet, dagen för olycksfallet inräknad.

Innebörden
av motionen
I: 217.

Vidare yrkas den ändring av 16 § i nämnda lag, att det bidrag till bestridande av omkostnaderna för försäkringsrådets och riksförsäkringsanstaltens verksamhet, som utgår från de sociala olycksfallsförsäkringsbolagen, skall sänkas från tre till en och en halv procent av summan av försäkringsavgifterna till bolagen.

Redan vid tillkomsten av gällande lag betonades, såsom framgår av lagtexten i 37 §, att de antagna bestämmelserna rörande karenstid skulle vara av provisorisk art. Ett viktigt skäl för införande av karenstid vid den sociala olycksfallsförsäkringen låg däri, att man önskade uppskjuta ordnandet av försäkringen för de kortvariga olycksfallen till dess sjukförsäkringen blivit organiserad. Därtill kom även att man ansåg, att en centralisering till försäkringsinrättningarna av behandlingen av de kortvariga skadorna skulle komma att föranleda en utökning av förvaltningsapparaten. Även om de synpunkter, som år 1916 föranledde karenstidens införande, alltjämt ej kunna fränkännas betydelse, synas, i det läge frågan om sjukförsäkringens organisation befinner sig, de stora olägenheter, som enligt vad i propositionen påvisats vidlåda det nuvarande systemet med direkt ersättningsplikt för arbetsgivarna under en karenstid, tala för, att det nu-

Utskottet.

varande provisoriet icke längre bibehålles. Utskottet ansluter sig förden-
skull till det i propositionen framställda förslaget att genomföra obliga-
torisk försäkring under hela sjuktiden.

Motionärernas förslag om borttagande av rätten till sjukpenning under
de tre första dagarna efter olycksfallet anser utskottet sig icke kunna
tillstyrka, då en förlust av denna förmån i många fall skulle bliva i hög
grad kännbar för de ekonomiskt minst välsituerade.

Vad slutligen angår motionärernas yrkande om sänkning av de ömsesidiga
bolagens bidrag till olycksfallsförsäkringens administrationskostnader hava
de i ärendet hörda myndigheterna påvisat, att en förändring i de grunder,
enligt vilka ifrågavarande bidrag för närvarande utgå, kan ske först efter
en noggrann undersökning av samtliga de förhållanden, som äga betydelse
för detta spörsmål. Utskottet har därför icke ansett sig kunna förorda
bifall till den lagändring, som motionärerna i detta avseende föreslagit.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

- A) att förevarande proposition måtte av riksdagen
bifallas;
- B) att motionen I: 217 icke måtte föranleda någon
riksdagens åtgärd.

Stockholm den 19 april 1928.

På andra lagutskottets vägnar:

K. G. WESTMAN.

Vid ärendets behandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Westman, von Sydow, Linder**, *Österström, greve Spens,*
Thorberg, Frändén** och *Sigfrid Hansson*;

från andra kammaren: herrar *Magnusson* i Kalmar, *Öberg, Hagman, Hage, Ödström,*
Holmström i Stockholm, *Ros* och *Gardell* i Gans.

*) Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Reservation

av herrar *von Sydow, greve Spens, Frändén, Öberg* och *Ros*, vilka an-
sett, att utskottet bort tillstyrka bifall till den av herrar *von Sydow* och
Widell väckta motionen I: 217.

Bilaga A.**1) Försäkringsrådet.**

Till Riksdagens andra lagutskott.

Genom remiss den 3 februari 1928 har Kungl. Maj:t anbefallt försäkringsrådet att avgiva yttrande över motionen nr 217 i första kammaren i anledning av Kungl. Maj:ts förslag till lag om ändring i vissa delar av lagen den 17 juni 1916 om försäkring för olycksfall i arbete, och får försäkringsrådet i anledning härav anföra följande.

I motionen yrkas till en början sådan ändring i Kungl. Maj:ts förslag till ändring av 6 § i olycksfallsförsäkringslagen, att sjukpenning ej skall utgå under de fyra första dagarna efter olycksfallet, dagen för olycksfallet inräknad. Såsom skäl härför anföras dels den frestelse till missbruk, som Kungl. Maj:ts förslag i förevarande hänseende kan medföra, dels den kostnadsökning, Kungl. Maj:ts förslag om ändring av nuvarande bestämmelser angående den s. k. karenstiden innebär för arbetsgivarna.

Vad det första skälet angår, torde icke utan en mycket ingående undersökning kunna fastslås, huruvida eller i vad mån de nuvarande bestämmelserna i olycksfallsförsäkringslagen angående sjukpenning i verkligheten förmått en skadad att orättmätigt bereda sig sjukersättning. Ofta torde det nog vara så, att en skadad söker efter olycksfallet så långt möjligt fortsätta sitt arbete, då arbetsförtjänsten är nödvändig för hans och familjens uppehälle och olycksfallsersättningen ger endast en del därav i kompensation. Faran för simulation ligger väl icke så mycket i de nuvarande lagbestämmelserna angående sjukpenning som icke mer i den dubbelersättning, en arbetare kan bereda sig genom till exempel delaktighet i en eller flera sjukkassor. Obilligt och oriktigt måste det för övrigt anses vara att beröva de skadade i gemen den rätt till ersättning, som de nu ha, därför att en och annan missbrukar denna rätt.

Visserligen bör tillbörlig hänsyn tagas till arbetsgivarnas kostnad för olycksfallsförsäkringen, men å andra sidan måste beaktas den skadades intresse att erhålla en skälig ersättning för den förlust, han lider genom olycksfallsskadan. Otviveltaktigt skulle ett borttagande av rätten till sjukpenning under de första dagarna efter olycksfallet för många eller för det stora flertalet bliva ekonomiskt i hög grad kännbart. Olycksfallet och den därav förorsakade skadan medföra för övrigt ofta extra kostnader, som icke ersättas till någon del av olycksfallsförsäkringen.

Huruvida ur andra än de i motionen anförda synpunkterna en karenstid i olycksfallsförsäkringen kan anses önskvärd är en sak, som nära sammanhänger med genomförandet av en ordnad, effektiv sjukförsäkring.

På grund av vad sålunda anförts får försäkringsrådet för sin del avstyrka bifall till motionärernas yrkande i denna del av motionen.

Motionärerna yrka vidare den ändring i 16 § olycksfallsförsäkringslagen, att det bidrag till bestridande av omkostnaderna för försäkringsrådets och riksförsäkringsanstaltens verksamhet, som utgår från de sociala olycks-

fallsförsäkringsbolagen med för närvarande tre procent av summan av försäkringsavgifterna till bolagen, skall sänkas till en och en halv procent.

Såsom i motionen anföres har kostnaden för försäkringsrådet under budgetåret 1926—1927 uppgått till omkring 128,000 kronor. Då försäkringsrådet har sin ämbetslokal förlagd i staten tillhörig byggnad, erlägger rådet ej någon hyra.

Det för nämnda budgetår av riksdagen anvisade extra förslagsanslaget till upprätthållande av försäkringsrådets verksamhet utgjorde 32,200 kronor. Motsvarande anslag för budgetåret 1927—1928 utgör 37,900 kronor. För budgetåret 1928—1929 har begärts ett extra förslagsanslag av 41,600 kronor. En ytterligare ökning av kostnaderna för försäkringsrådet måste förutsättas med hänsyn till den alltjämt pågående stegringen av antalet inkommande ärenden.

Enligt inom försäkringsrådet verkställd uträkning utgjorde antalet till rådet inkomna ärenden

år 1924: 2,292, därav besvärs- och underställda mål 1,948, infordrade ärenden 75 samt ansökningar om utbyte av livränta mot kapital 269;

år 1925: 3,065, därav besvärs- och underställda mål 2,426, infordrade ärenden 380 samt ansökningar om utbyte av livränta mot kapital 259;

år 1926: 3,132, därav besvärs- och underställda mål 2,525, infordrade ärenden 267 samt ansökningar om utbyte av livränta mot kapital 340; samt

år 1927: 3,326, därav besvärs- och underställda mål 2,753, infordrade ärenden 208 samt ansökningar om utbyte av livränta mot kapital m. m. 365.

I dessa siffror äro icke medräknade de vanligen förekommande förvaltningsärendena, ärenden av mera allmän natur, kungl. remisser m. m.

Av besvärsmålen, inklusive underställda mål, komma ungefär följande procent på riksförsäkringsanstalten respektive socialförsäkringsbolagen, nämligen

år 1924	52	% , resp.	48	% ,
» 1925	47	% , »	53	% ,
» 1926	50.5	% , »	49.5	% ,
» 1927	49	% , »	51	% .

De infordrade ärendena hänföra sig så gott som alla till bolagen.

De nakna siffrorna angiva naturligen ej i och för sig det arbete, besvärsmålen försäkra försäkringsrådet. Detta beror bland annat på fullständigheten i den utredning, som föregått ett ärendes avgörande i försäkringsinrättningen, ävensom på beskaffenheten av de frågor, som underställas rådets prövning.

Frågan om bidragen och tilläggsavgifterna till bestridande av försäkringsrådets och riksförsäkringsanstaltens omkostnader jämte därmed sammanhängande spørsmål hava vid upprepade tillfällen varit föremål för behandling av Kungl. Maj:t, riksdagen, myndigheter och kommittéer.

I skrivelse till Kungl. Maj:t den 29 januari 1921 angående förslag till vissa ändringar i olycksfallsförsäkringslagen yttrade socialförsäkringskommittén bland annat, att de arbetsgivare, vilkas arbetare vore försäkrade i riksförsäkringsanstalten, ensamma måste bära den, om ock mindre väsentliga förlust (den uppskattades för år 1919 till omkring 270,000 kronor), som uppkomme därigenom att anstalten icke kunde erhålla kännedom om samtliga de arbetsgivare, vilkas arbetare borde vara försäkrade i anstalten, och därför icke i varje fall kunde indriva erforderliga försäkrings-

avgifter. Därest, fortsatte kommittén, riks försäkringsanstalten vore ensam bärare av hela försäkringen, skulle denna förlust fördelas på samtliga arbetsgivare, som avsåges i lagen, och således även drabba de arbetsgivare, som vore delägare i de ömsesidiga bolagen. Det syntes vid sådant förhållande vara riktigt, att även dessa bolag deltog i täckande av den ifrågasvarande förlusten. I sådant syfte föreslog kommittén en bestämmelse om, att varje sådant bolag skulle till den i 19 § av olycksfallsförsäkringslagen omförmälda fond årligen erlægga ett belopp, motsvarande vad av kapitalvärdet av riks försäkringsanstalten åliggande ersättningar för olycksfall under året i arbete hos arbetsgivare, om vilka anstalten vid tiden för olycksfallet ej haft kännedom, å bolaget belöpte efter förhållandet mellan de i 16 § andra stycket omförmälda försäkringsavgifter och summan av samtliga sådana avgifter för försäkringar enligt lagen.

I proposition till 1922 års riksdag (nr 39) föreslog Kungl. Maj:t ett tillägg till olycksfallsförsäkringslagen i överensstämmelse med socialförsäkringskommitténs förslag.

Andra lagutskottet (utlåtande nr 21) tillstyrkte i huvudsak Kungl. Maj:ts förslag. Sex ledamöter av utskottet avstyrkte dock detsamma och anförde härvid: Frågan om skyldighet för de ömsesidiga bolagen att genom årliga bidrag deltaga i täckande av den förlust, som träffade riks försäkringsanstalten genom att denna icke kunde erhålla kännedom om en del av dess försäkringsstock tillhörande arbetsgivare och således ej bleve i tillfälle att indriva å dem belöpande försäkringsavgifter, syntes reservanterna vara av beskaffenhet att icke böra upptagas till prövning förrän i sammanhang med hela det för närvarande under utredning varande spörsmålet om lämpligaste sättet för den obligatoriska olycksfallsförsäkringens handhavande genom statliga eller enskilda organ och i händelse av båda deras användning om avvägandet dem emellan.

Första kammaren biföll reservationen, medan andra kammaren biträdde utskottets förslag. Vid sammanjämkning frånträdde andra kammaren sitt beslut.

Även kommittén för socialförsäkringens organisation upptog till behandling spörsmålet om bidragen och tilläggsavgifterna i sitt utlåtande den 6 december 1922.

I anledning av motioner har saken behandlats vid olika tillfällen i riksdagen.

I motionerna I:194 och II:187 vid 1926 års riksdag föreslogs en höjning av tilläggsavgiften vid försäkring i riks försäkringsanstalten från nuvarande 5 till 15 procent av försäkringsavgiften.

Försäkringsrådet yttrade i utlåtande den 8 april 1926 över dessa motioner, att en höjning av tilläggsavgiften icke torde böra företagas utan en närmare utredning av de förhållanden, som ägde betydelse för detta spörsmål. Vid prövningen härav måste bland annat tagas i övervägande, i vad mån hänsyn borde tagas till den premieförlust, riks försäkringsanstalten lede på grund därav, att den ej kunde erhålla kännedom om en del företag, för vilka försäkringsavgifter rätteligen borde erläggas.

Andra särskilda utskottet (utlåtande nr 1 sid. 19) avstyrkte motionen, och riksdagen fattade sitt beslut i överensstämmelse härmed.

Då frågan om storleken av bidragen från de ömsesidiga bolagen och tilläggsavgifterna vid försäkring i riks försäkringsanstalten till bestridande av försäkringsrådets och riks försäkringsanstaltens omkostnader enligt rådets mening icke bör avgöras utan en närmare utredning rörande det lämp-

liga avvägandet av dessa bidrag och avgifter m. m., och då denna fråga jämte övriga därmed sammanhängande spörsmål torde böra prövas i ett sammanhang, anser sig försäkringsrådet böra avstyrka bifall till motionen jämväl i förevarande del.

Utdrag av försäkringsrådets protokoll för denna dag bifogas.

Stockholm den 24 februari 1928.

På försäkringsrådets vägnar:

O. F. ENBOM.

Valdemar Aae.

2) *Protokoll, hållet i kungl. försäkringsrådet den 24 februari 1928.*

Närvarande:

Chefen,
Försäkringsrådet GEIJER,
» RÖRMY,
Ledamoten LÖFMARK,
» WALLENIUS,
» ALMSTRÖM,
» CARLSSON,
» TENGDAHL.

§ 1.

Föredrogs Kungl. Maj:ts skrivelse den 3 februari 1928 angående framställning av riksdagens andra lagutskott om erhållande av försäkringsrådets yttranden över vissa inom riksdagen väckta motioner; och beslöt försäkringsrådet avgiva yttranden i enlighet med vad registraturet för denna dag utvisar.

Ifråga om yttrandet i anledning av motionen nr 217 i första kammaren anfördes skiljaktiga meningar av

dels försäkringsrådet Geijer, vilken förklarade, att han beträffande karenstiden förordade bifall till motionen,

dels ock ledamöterna Wallenius och Almström, vilka yttrade: »Beträffande punkten om karenstiden ansluta vi oss till motionärernas förslag, att sjukpenning icke utgår under de fyra första dagarna efter olycksfallet etc., vilken bestämmelses behövlighet, redan i Kungl. Maj:ts proposition till 1916 års riksdag på förslag av riksförsäkringsanstalten införd och betonad, ehuru icke av riksdagen antagen, under de sedan förflutna åren av den direkta erfarenheten inom såväl riksförsäkringsanstalten som de ömsesidiga försäkringsbolagen så väsentligt bekräftats, att en återgång till nämnda bestämmelse i 1916 års proposition vid upprepade tillfällen framhållits som önskvärd. En sådan återgång vore ock, såsom motionärerna anföra, efter föreslagna upphävande av nu gällande karenstid följdriktig.

Ävenledes ansluta vi oss till motionärernas förslag, att det från de ömsesidiga olycksfallsförsäkringsbolagen hittills ntgående bidraget till bestridande av omkostnaderna för försäkringsrådets och riksförsäkringsanstaltens verksamhet nedsattes från 3 procent till 1 $\frac{1}{2}$ procent av försäkringsav-

gifterna. Med hänsyn till värdet av de förmåner, som beredas dessa bolag genom försäkringsrådets och riksförsäkringsanstaltens verksamhet, må det anses billigt, att föreslagna nedsättning av bidraget göres, då ju omkostnaderna för försäkringsrådets verksamhet kunna procentuellt fördelas lika på riksförsäkringsanstalten och bolagen, och samtliga kostnader för nämnda förmåner icke närmelsevis stigit i samma proportion som bolagens hela premiestock, vilken ju skall ligga till grund för beräkningen av bidraget och för närvarande torde uppgå till omkring 10,000,000 kronor. Man måste, anse vi, taga hänsyn uteslutande till ovan berörda förhållande och ej av de ömsesidiga försäkringsbolagen fordra bidrag till bekostandet av obevisade fördelar eller del i de förluster, som eventuellt kunna drabba riksförsäkringsanstalten.»

Vid protokollet:

Ake Natt och Dag.

Vidimeras ex officio:

Karl Lundholm.

Bilaga B.

1) Riksförsäkringsanstalten.

Till Riksdagens andra lagutskott.

Genom beslut den 3 februari 1928 har Kungl. Maj:t anbefallt riksförsäkringsanstalten att avgiva och till riksdagens andra lagutskott senast den 1 mars 1928 överlämna av utskottet begärt yttrande över bland annat motion nr 217 i första kammaren i anledning av Kungl. Maj:ts proposition (nr 5) med förslag till lag om ändring av vissa delar av lagen om försäkring för olycksfall i arbete. Till åtlydnad härav får riksförsäkringsanstalten anföra följande.

Karenstidens borttagande.

Riksförsäkringsanstalten har tidigare vid flera tillfällen och senast i utlåtande till riksdagens andra lagutskott den 9 februari 1927 angivit sin principiella ståndpunkt rörande de förutsättningar, under vilka den i olycksfallsförsäkringslagens 37 § stadgade s. k. karenstiden av 35 dagar skulle kunna borttagas. Anstalten torde icke nu hava att ånyo ingå på detta spörsmål utan allenast att yttra sig i frågan huruvida, såsom i motionen föreslagits, en verklig karenstid av 3 dagar, oberäknat olycksfallsdagen, lämpligen bör införas i fråga om rätt till sjukpenning enligt olycksfallsförsäkringslagen.

I Kungl. Maj:ts till 1916 års riksdag avlätna proposition nr 111 intogs på förslag av riksförsäkringsanstalten en bestämmelse av innehåll att sjukpenning ej skulle utgå under de fyra första dagarna efter olycksfallet, dagen för olycksfallet inräknad. Riksförsäkringsanstalten motiverade sitt förslag huvudsakligen med att man kunde befara att eljest en skadad, som i verkligheten varit hindrad arbeta i en, två eller tre dagar efter olycksfallsdagen, bleve frestad att göra allt för att anses sjuk å fjärde dagen, då han därigenom erhöle sjukpenning för fyra dagar, under det han eljest icke erhöle någon kontant ersättning. I förevarande motion har detta förslag upptagits under framhållande bland annat att, under den tid 1916 års

lag varit i tillämpning, erfarenheten alltmer visat olämpligheten av nu gällande stadgande i ämnet samt att de av riksförsäkringsanstalten uttalade farhågorna i nämnda hänseende i hög grad bekräftats.

I anledning härav anser sig riksförsäkringsanstalten böra meddela, att under det dagliga arbetet med reglering av skadeersättningar icke kunnat förmärkas någon särskild tendens från de skadades sida att söka obehörigen draga ut på sjukdomstiden i syfte att få ersättning för de fyra första dagarna efter olycksfallet.

Riksförsäkringsanstalten har låtit verkställa en statistisk undersökning rörande antalet under åren 1923 och 1924 inträffade olycksfall bland karensförsäkrade med högst 14 dagars sjuktid, fördelade efter sjuktidens längd, vilken undersökning här bilägges.

Av denna undersökning framgår, att antalet olycksfall, som föranlett utgivande av sjukpenning endast för de fyra första dagarna efter olycksfallsdagen, icke kan sägas vara onormalt stort för något av dessa år. Där emot äro antalen fall med 6, 7 eller 8 dagars sjuktid onekligen höga. Anledningen därtill är svår att med säkerhet angiva. Det är emellertid icke uteslutet, att förhållandet till någon del kan hava sin grund i en benägenhet hos vissa skadade att utsträcka sjuktiden på obehörigt sätt, ehuru väl det icke kan sägas, att den verkställda utredningen ger något direkt stöd åt en sådan fömodan. Givetvis söker riksförsäkringsanstalten att med de medel, som stå anstalten till buds, utöva bästa möjliga kontroll även beträffande dylika kortvariga olycksfall.

Det bör även framhållas, att de anförda siffrorna icke kunna vara karakteristiska för det sätt, varpå förhållandena i detta avseende kunna komma att gestalta sig, därest sjukpenningen under den nuvarande karenstiden blir förhöjd i enlighet med det i Kungl. Maj:ts proposition nr 5 till innevarande års riksdag framlagda förslaget. Detta så mycket mindre, som till följd av olycksfall i arbete skadade arbetare, vilka äro medlemmar i sjukkassa, enligt propositionen skulle äga rätt att utan inskränkning uppbära olycksfallsersättning jämsides med sjukpenning från kassan.

Om än ur berörda synpunkt skäl kan anföras för motionärernas förslag i förevarande del, måste dock å andra sidan framhållas, att arbetsgivarens omedelbara ersättningsplikt gentemot arbetaren redan från sjukdomens början principiellt erkänts genom nuvarande lagstiftning, som varit i tillämpning över 10 år. Utan tvivel kan det också för en skadad arbetares ekonomi vara av stor betydelse, att, då sjukdomen ej är av alltför kortvarig beskaffenhet, erhålla understöd redan från första dagen. Att, såsom motionärernas förslag innebär, nu frångå den skadade den förmån, som i angivna hänseende för närvarande tillkommer honom, anser riksförsäkringsanstalten sig därför icke kunna tillstyrka.

Ifrågasatt sänkning av de ömsesidiga olycksfallsförsäkringsbolagens bidrag enligt 16 § i olycksfallsförsäkringslagen.

Frågan om förändring av de i 16 § av olycksfallsförsäkringslagen fastställda bidragen till försäkringsrådets och riksförsäkringsanstaltens förvaltningskostnader har vid flera tillfällen varit föremål för behandling.

Kommittén för socialförsäkringens enhetliga organisation avgav den 25 oktober 1922 ett utlåtande angående bl. a. nedbringande av riksförsäkringsanstaltens administrationskostnader. Häri föreslog kommittén, bland annat, att det förvaltningsbidrag, som i form av tilläggsavgifter utginge

från arbetsgivare med försäkring i riksförsäkringsanstalten, skulle enligt vissa grunder förhöjas. Beträffande arbetsgivarbolagens bidrag till olycksfallsförsäkringens administrationskostnader yttrade kommittén, att då desamma i huvudsak torde motsvara de kostnader, som de i bolagen tagna försäkringarna förorsakade olycksfallsförsäkringens båda statsinstitutioner, kommittén ansett någon förändring icke böra äga rum i fråga om nyssnämnda bidrag.

I utlåtande den 13 januari 1923 över kommitténs förslag anförde riksförsäkringsanstalten uti ifrågasvarande avseende bland annat, att, om det av statsfinansiella skäl ansågs oundgängligt, att arbetsgivarna omedelbart övertog en större del av kostnaden för olycksfallsförsäkringens administration, förhållandet mellan riksförsäkringsanstalten och de enskilda bolagen emellertid måste så avvägas, att anstaltens verksamhet skulle kunna fortgå under samma betingelser och uti åtminstone i stort sett samma omfattning som hittills. Anstalten ansåg på grund härav, att en höjning av förvaltningsbidraget från riksförsäkringsanstaltens försäkringstagare förutsatte dels en omläggning av sättet för beräkning av bidraget, dels en ökad belastning för de ömsesidiga bolagen i vissa avseenden.

Frågan om ändring av 16 § i olycksfallsförsäkringslagen förevar till behandling vid 1923 års riksdag på grund av en inom andra kammaren av herr af Ekenstam väckt motion (nr 47). I motionen hemställdes i hithörande avseende, att de ömsesidiga bolagen måtte helt befrias från skyldighet att erlägga bidrag till riksförsäkringsanstaltens förvaltningskostnader samt att bolagens bidrag till försäkringsrådets verksamhet måtte begränsas till högst en procent av försäkringsavgifterna.

Andra lagutskottet hemställde i utlåtande över denna motion (nr 12), under hänvisning till att förut berörda kommittéförlag ännu vore på Kungl. Maj:ts prövning beroende, att motionen ej måtte föranleda till någon riksdagens åtgärd, vilken hemställan av riksdagen bifölls.

Vid 1924 års riksdag hemställdes av herr Gardell i motion inom andra kammaren (nr 73), att förvaltningsbidraget för riksförsäkringsanstaltens försäkringstagare skulle bestämmas till 10 procent av försäkringsavgiften, dock att för arbetsgivare, som själv svarade för samtliga understöd, bidraget skulle fortfarande utgå med endast 5 procent.

Efter att hava lämnat en redogörelse för det av ovannämnda kommitté framställda förslaget samt för vissa däröver avgivna yttranden anförde andra lagutskottet i utlåtande (nr 24) att denna redogörelse åskådliggjorde, huru vitt skiftande meningarna i förevarande fråga vore samt det nära samband densamma ägde med det sedan länge omstridda spörsmålet om lämpligaste sättet för den obligatoriska försäkringens handhavande genom statligt eller enskilda organ och i händelse av bådaderas användning om avvägandet dem emellan. Under hänvisning till att nämnda spörsmål då mera vore under övervägande av statens besparingskommitté, avstyrkte utskottet motionen, vilken därefter avslogs av riksdagen.

Vid 1926 års riksdag framställdes i motioner nr 194 i första kammaren av herr Fehr samt nr 187 i andra kammaren av herrar Björkman och af Ekenstam förslag om höjning av de i 16 § av lagen om försäkring för olycksfall i arbete fastställda tilläggsavgifter för riksförsäkringsanstaltens försäkringstagare från 5 till 15 procent av försäkringsavgiften.

I sitt den 8 april 1926 avgivna utlåtande till andra särskilda utskottet över nyssnämnda motioner yttrade riksförsäkringsanstalten bland annat.

»Frågan om höjning av det från riksförsäkringsanstaltens försäkringstagare utgående bidraget till anstaltens och försäkringsrådets förvaltningskostnader är av mycket svårlöst beskaffenhet och måste övervägas ur olika synpunkter.

Härvid komma i betraktande *dels* de principiella skäl, som ansetts tala för att staten lämnar bidrag till en av staten driven försäkringsverksamhet av den art som den sociala olycksfallsförsäkringen, *dels* de utgifter, som statsanstalten, riksförsäkringsanstalten, ålagts i fråga om försäkringens organisation och genomförande, och vilka föranlett, att även de arbetsgivare, som hava försäkring i ömsesidiga bolag, ansetts böra bidraga till bestridande av kostnaden icke blott för försäkringsrådets, utan även för anstaltens verksamhet.

Varje ändring i de föreskrifter, som hittills härutinnan gällt och som, trots ett flertal framkomna förslag om ändringar, alltsedan olycksfallsförsäkringslagens tillkomst förblivit oförändrade, kan medföra en rubbning av riksförsäkringsanstaltens ställning i försäkringssystemet och måste därför ses med noggrant beaktande och avvägande av *alla* de omständigheter, som härvid inverka. — — —

Ej heller finnes det något hinder för att jämkning i ett visst avseende sker i den proportion, vari arbetsgivare med försäkring i riksförsäkringsanstalten och övriga arbetsgivare deltaga i bestridande av den andel i förvaltningskostnaden för försäkringen i dess helhet, som ej anses böra åvila statsverket. Men om i så fall till exempel proportionen mellan procent-siffrorna för förvaltningsbidragen från riksförsäkringsanstaltens försäkringstagare och försäkringstagarna i de enskilda bolagen rubbas till anstaltens nackdel, måste frågan härom sättas i samband med vissa uppoffringar och olägenheter av annan art, som för anstaltens del följa av dess åligganden enligt det gällande systemet. Av detta det automatiska försäkringssystemet följer nämligen bland annat att anstalten har att vidkännas icke blott betydande utgifter, vilka i rent förvaltningsavseende äro gemensamma för försäkringen i dess helhet, utan även avsevärda kostnader i form av ersättningar till vederbörande skadade och deras efterlevande i anledning av inträffande olycksfall.

I *förra* hänseendet komma i betraktande förutom den av motionärerna omnämnda officiella olycksfallsstatistiken, en väsentlig del av anstaltens hela registreringsarbete beträffande arbetsgivare överhuvud, anstaltens övriga arbete för övervakande av försäkringspliktens fullgörande, särskilt i fråga om mindre och okända arbetsgivare, samt anstaltens härav och av systemet i övrigt föranledda mer omfattande arbete med skaderegleringen m. m. än som har motsvarighet för de enskilda bolagens vidkommande.

I *senare* hänseendet har anstalten på grund av de i anstalten gällande automatiska försäkringarna att å sina försäkringstagare fördela hela kostnaden för ersättningar till arbetare hos arbetsgivare, om vilkas egenskap av arbetsgivare anstalten vid inträffande olycksfall saknat kännedom och från vilka försäkringsavgifter ej kunnat erhållas. Anstaltens årliga förlust av denna anledning uppgår till mellan 200,000 och 300,000 kronor.

Därjämte har anstalten skyldighet att för försäkring i anstalten behålla och mottaga varje arbetsgivare, som ej tecknat försäkring i annan försäkringsinrättning, och det oavsett de av lagen tillåtna försäkringsvillkor, som arbetsgivaren önskar, och de försäkringstekniska och administrativa svårigheter, försäkringen medför.»

Riksförsäkringsanstalten hemställde, att motionärernas ifrågavarande förslag måtte av utskottet avstyrkas.

Andra särskilda utskottet avstyrkte i utlåtande (nr 1) motionerna under åberopande av yttranden från försäkringsrådet och riksförsäkringsanstalten.

Såsom av ovanstående framgår, sammanhänger frågan om de bidrag, som försäkringstagarna i riksförsäkringsanstalten och de ömsesidiga arbetsgivarbolagen böra lämna till försäkringsrådets och riksförsäkringsanstaltens verksamhet, i flera avseenden med frågan om riksförsäkringsanstaltens ställning i försäkringssystemet och anstaltens åligganden för försäkringens genomförande i det hela.

Motionärerna åberopa till stöd för sitt yrkande, att till följd av den höjning i försäkringsavgifterna, som ett bifall till Kungl. Maj:ts proposition skulle medföra, bolagens bidrag automatiskt skulle ökas. I anledning härav anser sig riksförsäkringsanstalten böra framhålla, att samma förhållande skulle komma att äga rum beträffande förvaltningsbidragen från riksförsäkringsanstaltens försäkringstagare. En minskning av bolagens bidragsskyldighet skulle fördenskull — därest ej samtidigt tilläggsavgifterna från riksförsäkringsanstaltens försäkringstagare i motsvarande grad nedsattes — leda till en rubbning i den nuvarande proportionen mellan förvaltningsbidragen från riksförsäkringsanstaltens försäkringstagare och bolagen. Ehuru försäkringsavgifterna till följd av tidigare lagändringar tid efter annan undergått förhöjning, har dock ifrågavarande proportion bibehållits oförändrad.

Någon förändring av de bidrag, som för närvarande utgå från de ömsesidiga arbetsgivarbolagen, kan därför enligt riksförsäkringsanstaltens mening icke vidtagas utan en noggrann undersökning av de olika omständigheter som — enligt vad av det föregående framgår — kunna inverka.

Riksförsäkringsanstalten får på grund härav avstyrka motionen i förevarande del.

Utdrag av riksförsäkringsanstaltens protokoll, utvisande vid detta ärendets behandling uttalade skiljaktiga meningar, bifogas.

I detta ärendes behandling hava deltagit, förutom undertecknade, byråcheferna Östrand, von Schulzenheim och Odelstierna samt tillfälliga ledamöterna Sidvall, Källström och Wolff.

Stockholm den 25 februari 1928.

KARL LEVINSON.

Albert Eisen.

2) Antal olycksfall bland karensförsäkrade med högst 14 dagars sjuktid, fördelade efter sjuktidens längd.

Fall med uppskjuten läkarbehandling ej medtagna.

Större arbetsgivare.

Sjuktidens längd i dagar	Riksförsäkringsanstalten		Ömsesidiga bolag	
	År 1923	År 1924	År 1923	År 1924
0	464	722	12 129	12 570
1	84	106		
2	45	69		
3	54	102		
4	163	236	252	342
5	281	387	412	493
6	337	499	624	725
7	408	553	702	779
8	407	543	615	784
9	402	506	659	845
10	510	621	656	971
11	472	687	684	872
12	463	619	673	838
13	409	535	703	837
14	424	541	635	771

¹ Inräknat fall med uppskjuten läkarbehandling. — För olycksfall, som träffat i bolag försäkrade arbetare, har fördelning icke kunnat ske av de olycksfall, som medfört kortare sjuktid än 4 dagar.

3) Avskrift av riksförsäkringsanstaltens protokoll den 25 februari 1928.

Närvarande:

Herr Generaldirektören LEVINSON,
 Byråchefen EISEN,
 » ÖSTRAND,
 » VON SCHULZENHEIM,
 » ODELSTIERNA,
 Ledamoten SIDVALL,
 » KÄLLSTRÖM,
 » WOLFF.

Justeras:

Kar Levinson.

§ 1.

Sedan Kungl. Maj:t genom beslut den 3 innevarande månad anbefallt riksförsäkringsanstalten att avgiva och till riksdagens andra lagutskott senast den 1 mars 1928 överlämna av utskottet begärt yttrande över bland annat motion nr 217 i första kammaren i anledning av Kungl. Maj:ts proposition (nr 5) med förslag till lag om ändring av vissa delar av lagen om försäkring för olycksfall i arbete, föredrogs nu detta ärende av byråchefen Eisen, och beslöts utlåtande enligt registraturet.

Föredraganden, med vilken byråchefen Östrand samt ledamöterna Källström och Wolff förenade sig, anmälde skiljaktig mening i fråga om karenstiden

och yttrade: »Enligt min mening är det icke riktigt eller lämpligt att vid sjukdom, som varar ett fåtal dagar, dock mer än tre dagar, olycksfallsdagen oberäknad, utgiva sjukpenning även för nämnda tre dagar, under det att eljest ej ersättning utgår för dessa dagar. Betänkligheterna mot en sådan anordning växa givetvis i styrka, då den dagliga sjukpenningen höjes till belopp, som föreslagits i Kungl. Maj:ts proposition. De skadade hava visserligen nu rätt till sjukpenning även för nämnda tre dagar, men förlusten av denna rätt kompenseras genom den högre sjukpenningen enligt propositionen. Redan efter något mer än en veckas sjukdom har på detta sätt i allmänhet full compensation erhållits. I sin mån torde också förtjäna beaktas de fördelar för de skadade, som införandet av obligatorisk försäkring för karenstiden medför i jämförelse med nu gällande bestämmelser om rätt till ersättning från arbetsgivaren under denna tid. Slutligen torde också få erinras, att enligt den vid internationella arbetskonferensen i Genève år 1925 antagna konventionen angående ersättning för olycksfall i arbete — vilken av Sverige biträtts år 1926 — skall i händelse av arbetsoförmåga ersättningen utgå senast från femte dagen efter olycksfallet; varför något hinder för godkännande av motionärernas förslag av sådan anledning ej föreligger.

Jag anser fördenskull, att riksförsäkringsanstalten bort i denna del tillstyrka motionen.»

Vid protokollet:

H. Jakobson.

Bestyrkes å tjänstens vägnar:

H. Jakobson.